

2.3 Η ΜΟΝΑΞΙΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Όψεις μοναξιάς

Ας σκεφτούμε πώς περάσαμε με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές μας κατά τη διάρκεια μονοήμερης ή πολυήμερης εκδρομής. Ας γράψουμε σε χαρτάκια δύο θετικές και δύο αρνητικές πλευρές της προσωρινής μας συμβίωσης με τους συμμαθητές/τις συμμαθήτριές μας ξεκινώντας με τα λόγια: «Αισθανόμουν υπέροχα με την παρέα μου όταν...» και «Αισθάνθηκα μοναξιά όταν...». Παρακαλούμε να μη φέρνουμε σε καμία περίπτωση σε δύσκολη θέση άλλους/άλλες.

Αναζήτηση του νόηματος της συμβίωσης στον θεσμό του γάμου και της οικογένειας

Σε δυάδες ας μελετήσουμε κείμενα που αναφέρονται στο θεολογικό νόημα της έγγαμης συμβίωσης και ας ξεχωρίσουμε ένα απόσπασμα, που κατά τη γνώμη μας αποδίδει περισσότερο το θεολογικό περιεχόμενο και τη σημασία του γάμου. Στο τέλος, θα ανακοινώσουμε στην ολομέλεια, αιτιολογώντας την επιλογή μας.

Το νόημα της συμβίωσης

Ο Κύριος ο Θεός είπε: «Δεν είναι καλό να είναι ο άνθρωπος μόνος. Θα του φτιάξω έναν σύντροφο όμοιον μ' αυτόν».

Γένεση 2, 18

Λόγια αγάπης συζύγου

Λόγια αγάπης να της λες... Εγώ από όλα, την δική σου αγάπη προτιμώ και τίποτε δεν μου είναι οδυνηρό, όσο το να βρεθώ σε διάσταση μαζί σου. Κι αν όλα χρειαστεί να τα χάσω κι αν στους εσχάτους βρεθώ κινδύνους, οτιδήποτε κι αν πάθω, όλα μού είναι υποφερτά, όσο εσύ μού είσαι καλά.. Και τα παιδιά τότε μού είναι πολύ αγαπητά, εφ' όσον εσύ με συμπαθείς. Όλα δικά σου είναι. Αυτό με συμβουλεύει ο Παύλος λέγοντας ότι ο άνδρας δεν εξουσιάζει το σώμα του, αλλά η γυναίκα του. Κι αν δεν έχω εγώ εξουσία στο σώμα μου, αλλά εσύ, πόσο μάλλον δικά σου είναι όλα τα άλλα. Σώμα δεν έχεις πια δικό σου... Δεν είμαστε δυο σώματα μετά το γάμο, αλλά γίναμε ένα· δεν έχουμε δυο περιουσίες, αλλά μία.

... Όλα δικά σου είναι, κι εγώ δικός σου είμαι, κορίτσι μου... Ποτέ να μη μιλάς με πεζό τρόπο, αλλά με φιλοφροσύνη, με τιμή, με αγάπη πολλή. Να την τιμάς, και δεν θα βρεθεί στην ανάγκη να ζητήσει την τιμή από τους άλλους. Να την προτιμάς από όλους για όλα, για την ομορφιά, για την σύνεσή της, και να την επαινείς. Να κάνεις φανερό ότι σου αρέσει η συντροφιά της και ότι προτιμάς να μένεις στο σπίτι για να είσαι μαζί της, από το να βγαίνεις στην αγορά. Από όλους τους φίλους να την προτιμάς, και από τα παιδιά που σου χάρισε ακόμα, κι αυτά εξ αιτίας της να τα αγαπάς.

Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος

Μυστήριο αγάπης

α. Εκεί όπου ο άνδρας και η γυναίκα και τα παιδιά είναι συνδεδεμένοι με δεσμούς ομόνοιας και φιλίας και αρετής, εκεί βρίσκεται ανάμεσά τους ο Χριστός.

Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος

β. Ο γάμος είναι μυστήριο αγάπης. Διότι η γυναίκα και ο άνδρας δεν είναι δύο άνθρωποι, αλλά ένας...

Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος

γ. Αυτό είναι πραγματική οικογενειακή ζωή, αυτό είναι ο αληθινός πλούτος, αυτή η μεγαλύτερη περιουσία, όταν δηλαδή ο άντρας δεν συγκρούεται με τη γυναίκα του, αλλά είναι ενωμένοι σαν ένα σώμα... Δεν υπάρχει τίποτε, τίποτε πολυτιμότερο από το ν' αγαπιέται πολύ ο άντρας από τη γυναίκα του και η γυναίκα από τον άντρα της.

Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος

Η χριστιανική διδασκαλία για τη συμβίωση των ανθρώπων. Κοινωνία και σχέσεις προσώπων

Με βάση κείμενα για τη συμβίωση, ο καθένας και η καθεμία, ας σημειώσουμε μια σκέψη σε ένα χαρτί. Στη συνέχεια, ας ακούσουμε και ας συζητήσουμε στην ολομέλεια αυτά που έχουμε γράψει.

«...ίνα πρὸς πάντας κυλιέται»

Αδελφὸς ἠρώτησε τὸν Ἀββάν Ματῶν: «Τί ποιήσω, ὅτι ἡ γλῶσσα μου θλίβει με καὶ ὅταν ἔρχομαι ἐν μέσῳ τῶν ἀνθρώπων, οὐ δύναμαι κατασχεῖν αὐτήν, ἀλλὰ κατακρίνω αὐτοὺς ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καὶ ἐλέγχω αὐτούς;». Καὶ ἀπαντᾷ: «Ὁ δὲ καθήμενος μετὰ τῶν ἀδελφῶν οὐκ ὀφείλει εἶναι τετραγωνιαῖος ἀλλὰ στρογγυλός, ἵνα πρὸς πάντας κυλιέται».

Ρώτησε κάποιος μοναχὸς τὸν Ἀββᾶ Ματῶν: «Τι να κάνω που ἡ γλῶσσα μου με στενοχωρεῖ καὶ ὅταν εἶμαι μαζί με ἄλλους ἀνθρώπους δεν μπορῶ να τὴν συγκρατήσω, ἀλλὰ τοὺς κατακρίνω ὅλους καὶ τοὺς ἐλέγχω ἀκόμα κι αν κάνουν κάτι καλὸ;». Κι ο Ἀββᾶς ἀπαντᾷ: «Ὅποιος κἀθεται μαζί με τοὺς ἀδελφούς του δεν πρέπει να ἴναι τετράγωνος, ἀλλὰ στρογγυλός, για να κυλάει πρὸς ὅλους».

Αββᾶς Ματῶν, *Αποφθέγματα*

Η σημασία της σχέσης

Ὁ ἄνθρωπος μετέχει σε πολλές καὶ διάφορες σχέσεις (με συγγενεῖς, φίλους, γείτονες, συμπολίτες, συναδέλφους κ.λπ.). Πολλοὶ πιστεύουν ὅτι κάθε ἄτομο εἶναι αὐτόνομο καὶ ὅτι με τὴ δημιουργία σχέσεων οἱ ἄλλοι απλῶς «προστίθενται» στὴν ὑπαρξή του. Κατὰ τὴν ἀντίληψη αὐτή, τὸ ἄτομο ωφελεῖται μὲν ἀπὸ τὴν συνύπαρξή του με τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ οὐσιαστικὰ εἶναι αὐθύπαρκτο. Ἡ ὀπτική τῆς Ἐκκλησίας προχωρᾷ ριζικὰ πέρα ἀπὸ αὐτὲς τὶς ἀντιλήψεις. Γι' αὐτήν, ὁ κάθε ἄνθρωπος δεν εἶναι πλήρης καὶ ολοκληρωμένος ἀπὸ μόνος του. Μπορῶ να γίνω πλήρης καὶ ολοκληρωμένος, μόνον ἐφόσον ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι στὴ ζωὴ μου. Αν δεν ὑπάρχουν, τότε δεν γίνομαι ἕνας «μοναχικός, ἀλλὰ πλήρης». Εἶμαι «ὄχι-πλήρης». Ἡ πληρότητα καὶ ἡ ολοκλήρωση, ὅμως, δεν ἔρχονται μέσα ἀπὸ κάθε εἶδους σχέση. Σχέση εἶναι καὶ ἡ υποτέλεια τοῦ δούλου στὸν ἀφέντη, καθὼς καὶ ἡ ἐγλωσσιστικὴ συναλλαγή δυο ἀτόμων. Αὐτὲς εἶναι σχέσεις οἱ ὁποῖες σβήνουν ἢ τσακίζουν τὸ ἀνθρώπινο πρόσωπο. Για τὴν Ἐκκλησία οἱ σχέσεις οἱ ὁποῖες ολοκληρώνουν τὸν ἄνθρωπο εἶναι οἱ σχέσεις που θεμελιώνονται στὴν πραγματικὴ ἀγάπη, ἐλεύθερα. Στὶς σχέσεις αὐτὲς ὁ κάθε ἄνθρωπος ἐμπλουτίζεται, λαμβάνοντας ἀπὸ τὸν ἄλλον δωρεὰς τὶς ὁποῖες ὁ ἴδιος δεν διαθέτει ἀπὸ μόνος του.

Αθ. Παπαθανασίου & Μ. Κουκουνάρας Λιάγκης, *Ζητήματα Χριστιανικῆς Ἠθικῆς*

Η υπέρβαση της μοναξιάς των ανθρώπων

Ας σχηματίσουμε δυάδες σε κύκλο, στὸ μέσο τοῦ ὁποῖου ἔχουμε τοποθετήσῃ κάποια σχολικὰ ἀντικείμενα (π.χ. ψαλίδι, κόλλα, μολύβι, συνδετήρα, γόμα, τετράδιο, χάρακα, πινέζες, διαβήτη, μαρκαδόρο, αυτοκόλλητα χαρτάκια κ.λπ.). Διαδοχικὰ, κάθε δυάδα ας προχωρᾷ στὸ μέσο τοῦ κύκλου καὶ, διαλέγοντας ἕνα ἀντικείμενο, ας σχηματίζει μιὰ φράση ξεκινώντας με τὰ λόγια:

«Για να σταματήσεις να νιώθεις μόνος/μόνη μπορείς...», λέγοντας καὶ κάνοντας κάτι με ὅ,τι δηλώνει τὸ ἀντικείμενο που ἔχει ἐπιλεγεί (π.χ. με τὸ ψαλίδι «...να κόψεις τὶς ἀρνητικὲς σκέψεις που σε ἀπομακρύνουν ἀπὸ τὸν συνάνθρωπο»).

ΟΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΜΟΥ
